

Kötetet lehetne csinálni belőlük

Közgyűjteményeink közül az *Országos Széchényi Könyvtár* őrzi a legtöbb Krúdy-kéziratot. (Elég sok található még a *Petőfi Irodalmi Múzeumban*, s akad belőlük a *Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában* is.) Az Országos Széchényi Könyvtár számára még Halász Gábor, a kiváló irodalomtörténész, kritikus, esszéista vásárolta meg Krúdy Gyula özvegyétől a nála található hagyatékot. 1934-ben. Halász Gábor saját kezűleg be is írta szép sorban a beszerzési naplóba a mintegy 1100 tételt. (Önálló tételnek számít az egy lapos, néhány mondatos kis papírszettel is, meg a több száz oldalas, összefüggő kézirat is.)

Az 1934-es beszerzés óta felgyűlt a könyvtár kéziratárában még mintegy ezer tétel. E roppant nagy és értékes anyagba dr. Szauder Józsefné, a kéziratár tudományos főmunkatársa segítségével pillantottam be most, Krúdy születésének közeledő századik évfordulója előtt.

A cipézmester levele

A több mint kétezer tétel között leveleken, kéziratokon, cikkeken és az utóbbiak töredékein kívül *nagy számban vannak vegyes feljegyzések is.* Rövid megjegyzések, egy-két mondatos öletetek, amelyeket a legkülönbözőbb kis cé-

dulákra, lapokra, fecnikre jegyzett fel Krúdy. A vegyes anyagban található például egy számla is, 1931 elejéről. „Thész és Unden” szabótól. Szabályos szabószámla, Krúdy-nak.

Mintegy másfél hónappal később a *Pesti Napló szerkesztőségébe érkezett egy levél, bizonyos Böhm Ignác cipézmestertől.* A derék mester szerint a magyar kisiparosok fel vannak háborodva, hogy Krúdy írásaiban csak a „Thész és Unden” szabócég szerepel. Kéri a szerkesztőséget, járjon közben, hogy más kisiparosok is helyet kapjanak a Krúdy-írásokban. Például ő is, mint „Ferenc József cipőkészítője”. S akkor őt még fizetni is hajlandó.

„Lányom... Kincsem...”

A szabószámla és a cipész levele között tehát valószínűleg megjelent egy Krúdy-írás a lapban, benne a szabó nevével. De ebben az egész mosolyogtató, kedves történetben az a lényeg, amit dr. Szauder Józsefné következtetésként levont: *Krúdy még a kispolgári, magániparosi körökben is olvasott volt.* Olvasták a műveit, még ha újságokban, folytatásokban is; így nagy érdeklődéssel, hogy a bennük szereplő nevek sem kerülték el figyelmüket.

Érdekesebb és „irodalmibb” adalék, hogy Krúdy *A vörös*

postakocsi című regényéből készített színpadi változathoz két befejezést írt. Először benyújtotta színházának az első változatot, második felesége — akit ő *Gyöngyvirágnak* nevezett —, szép írásával lemásolta. Visszakapta, mondván, hogy a közönség a „happy-end”-et szereti.

Dr. Szauder Józsefné a kéziratáról nagy, kerek asztalára, elem tette a Gyöngyvirág által másolt kéziratot. A végén egy újabb, rövid fejezet olvasható; Krúdy lila tintás sorai. Ez a második befejezés. Ebben Alvinczi végül megbocsát Esztellának: „*Lányom... Kincsem...-nek* nevezi. Azt hitte Krúdy, hogy így bemutatják a darabját, ezért írta át a végét. De így sem lett belőle semmi, életében ez a színmű nem került színpadra.

Sokaig lehetne tallózni a kéziratörmegben. Dr. Szauder Józsefné még két érdekességre hívta fel a figyelmem. A gyűjteményben található többek között Krúdy Gyulának egy *Madáchról írt esszéje.* Krúdy né másolásában, de Krúdy saját kezű aláírásával. „*Tudommal sehol nem jelent meg*” — mondta dr. Szauder Józsefné. *Utolsó utam a vörös postakocsin* címmel a kéziratok között van egy sor jegyzetszerű írás is, az író gondolatainak megfogalmazása. Késői, komor, hangulatú írások. Sötét tónusúak. De nagyon érdekesek *Szintén nem jelentek meg eddig nyomtatásban.*

Jó szemű ember kellene

Mikor a kéziratok visszakerültek az őket védő dobozokba, dr. Szauder Józsefnével arról beszélgettünk, hogy jó szemű Krúdy-kutató kellene, aki átnézné, feldolgozná ezeket a kéziratokat. A szó szoros értelmében jó szemű. Olyan ember, akinek jó a szeme, s hosszú időn át olvasni tudja a sok ezer oldalnyi, eredeti kéziratot.

Nagyszerű anyag van együtt ebben a kéziratok hagyatékban, csak ki kellene „bányászni” belőle. Ott áll, az olvasóközönség szolgálatában, s egyelőre éppen az ő számára elérhetetlenül. Kötetet lehetne csinálni belőle. Mert új, eddig nem ismert anyaggal is találkozhat, talán rászánja magát egyszer egy Krúdy-értő irodalmár a nem mindenütt könnyen olvasható kéziratok végigolvasására. Milyen nagyszerű lenne, ha éppen az író születésének századik évfordulóján indulna meg ez a munka.